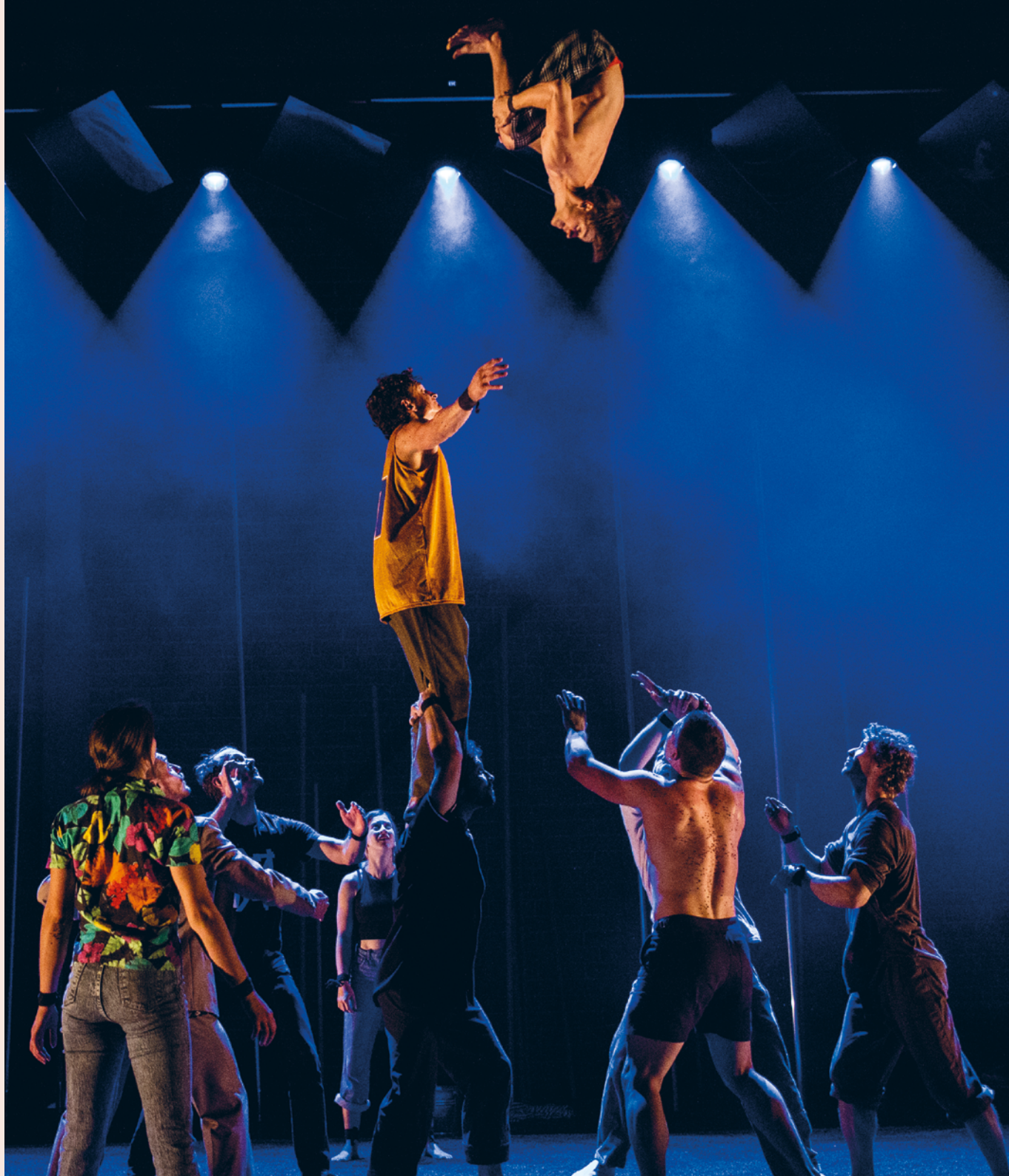


# Håndbok for kulturkontakter



Den kulturelle  
skolesekken  
**Viken**





**Anja Carr** – «While watching you»  
(2019), fra utstillingen «Til deg»,  
Vestfossen Kunstlaboratorium, 2021.  
Foto: Nina Ansten





# Innhold



**Martin Watson** – Foto: Ilse Orsel / unsplash.com

|                                         |    |
|-----------------------------------------|----|
| Om den kulturelle skolesekken .....     | 4  |
| Skolen som kulturarrangør .....         | 5  |
| Rektor .....                            | 6  |
| Kulturkontakten .....                   | 7  |
| Læreren .....                           | 11 |
| Kulturvertene .....                     | 13 |
| Årshjul .....                           | 17 |
| Evaluering & deling av erfaringer ..... | 18 |
| Nyttige nettsider .....                 | 18 |

## Om den kulturelle skolesekken

Den kulturelle skolesekken (DKS) er en nasjonal satsing som skal bidra til at alle skoleelever i Norge får møte profesjonell kunst og kultur av alle slag. DKS-arrangementene er obligatoriske og kan ikke velges bort. Det er også lokale, kommunale tilbud i de forskjellige kommunene i fylket.

- DKS Viken har ansvar for at tilbudene som gis skolene er av høy faglig kvalitet.
- Utøvere på turné har ansvar for å holde tidsskjemaet og ta kontakt med skolen i forkant av besøket, helst på e-post og minimum en uke før.
- Skolen har ansvar for mottakelse og gjennomføring av DKS-besøket.

Kulturkontakten har en avgjørende rolle i dette arbeidet. I denne håndboken har vi samlet informasjon som vi håper kan komme til nytte.

Lykke til!

Vennlig hilsen  
Alle oss i DKS Viken



**Rasmus og Verdens Beste Band** – Bandet ble etablert i Trondheim i 2007 og har siden det hatt stor suksess med kjente barnesanger som for eksempel «Puppan til pappa». Musikken er leken og gøy og spellemannsprisen for årets beste barneplate i 2017, var absolutt fortjent! Foto: RAA prod.



## Skolen som kulturarrangør



I utstillingen **«Den mulige kroppen»** produsert av Buskerud Kunstsenter møter vi fem samtidskunstnere som jobber med en kropp som er unik for dem og deres opplevelser. Dette er et fotografi av Ingrid Eggen som heter «En hand» som er fra 2018.

### Hva er skolens rolle i DKS?

En grunnskole i Viken får en rekke kulturopplevelser i løpet av et skoleår. Profesjonelle artister kommer på skolebesøk for å gi elevene en god kulturopplevelse.

DKS er alt fra store fellesopplevelser av konserter og teater i gymsalen, til mer intime klasseromsopplevelser av litteratur og visuell kunst. I tillegg kommer opplevelser der elevene reiser ut på museum- eller kinobesøk. Uansett hva det er kreves det forberedelser av kulturkontakt, lærere og elever for at disse opplevelsene skal bli fine for alle.



# Rektor

Rektor har det overordnede ansvaret for DKS på sin skole. Mange velger å delegere arbeidet videre til en kulturkontakt.

God kommunikasjon mellom kulturkontakt og skolens ledelse er vesentlig for at arrangementene skal bli vellykket. Sett gjerne av tid på personalmøter og fellesmøte i starten av skoleåret og presenter programmet som kommer til skolen.

## Det er viktig at kulturkontakten får tid til å:

- Informere lærere når årsplanene legges
- Bruke informasjon og video-teasere som ligger på nett
- Gjennomføre arrangementene på en god måte
- Informere lærere på lærermøter gjennom året
- Prioritere nettverkssamlinger og relevante faglige digitale møter



I filmtilbudet **Menneskets opprinnelse** får elevene møte en prisbelønt regissør. De ser en nydelig animasjonsfilm sammen og så får elevene oppleve «live» hvordan en animasjon lages.  
Foto: Tanja Flaaten Steen (2020)



# Kulturkontakten

Kulturkontakten har ansvar for den praktiske gjennomføringen av DKS-arrangementene på sin skole.



I konserten **Blake, Bjørnson, Bjerke og beatsa** formidles klassiske poeters rytme, poesi og flow av Norges erfarne rapartist Son Of Light. Produsent: Bjørnsonfestivalen (2017).  
Foto: Tanja Flaaten Steen

# Kulturkontaktens oppgaver

## Før et DKS-besøk

- Kulturkontakten må holde seg løpende orientert om turnéplan og praktiske opplysninger som man finner på [www.denkulturelleskolesekken.no/viken](http://www.denkulturelleskolesekken.no/viken)
- Kulturkontakten skal sørge for at elevtall, ukeplan for de ulike trinnene, riktig kontaktinformasjon som e-post, telefon og tekniske opplysninger om skolens spillested er lagt inn i turnéleggingsverktøyet vi kaller Portalen.
- Alle elever og lærere må få informasjon om besøkene i god tid. Legg gjerne ut lenke med aktuell informasjon på fellessider (for eksempel Sharepoint) og på e-post til alle de aktuelle lærerne. Minn kontaktlærerne på at de bør skrive om arrangementene på informasjonene hjem. Be dem bruke «Den kulturelle skolesekken» som begrep. Forslag til tekst er utarbeidet til hver produksjon og finnes på våre hjemmesider.
- Vær oppmerksom på om din skole skal besøke en annen skole, eller får besøk av en skole. Sørg da for å snakke med kulturkontakt ved denne skolen.
- Utøvere tar kontakt med kulturkontakt på forhånd, senest en uke før arrangementet, slik at tidspunkt for ankomst, møtested og hvem som møter utøveren er avtalt. Noen utøvere skal også raskt avgårde så avtal gjerne på forhånd hva de har tid til og om de ønsker introduksjon fra scenen, av kulturvertene.

## På arrangementsdagen

- Kulturkontakten er ansvarlig for å være vertskap og skal sørge for at utøverne blir tatt imot ved ankomst. Bruk gjerne kulturvertene til å ta imot utøverne. Det vil lette ditt arbeid.
- Det er alltid hyggelig å bli tilbudt kaffe/te eller vann. Husk at artistene ofte har et tett program, de reiser fra skole til skole og det kan være nokså slitsomt. En hyggelig mottakelse er noe de setter stor pris på, og gjør at de kanskje yter det lille ekstra nettopp på din skole.
- Når skolene skal på kulturarrangementer utenfor skolen, som kino, museum eller teater kreves det også forberedelser. Vær sikker på at busser er bestilt.
- Elevene går på do før det starter. Det er ikke lov å bruke mobil, med mindre annet er avtalt. Ikke forstyrre sidemannen. Det er lov å vise engasjement og begeistring så lenge man viser respekt for utøvere og medelever.



## Tips til kulturkontakten

- Snakk gjerne med utøveren på forhånd om hvem som skal håndtere situasjonen dersom det oppstår uønsket uro under besøket. Utøvere har lang erfaring med ulike reaksjoner på det de presenterer og vet ofte best hvordan et urolig publikum håndteres.
- De fleste kommuner har kulturkontaktmøter. Dette er et viktig møtested for alle skolene i kommunen. Her får dere relevant informasjon og erfaringer mellom kulturkontakter deles.
- Når en kulturkontakt slutter bør den nye få en innføring i oppgavene og ny kontaktinformasjon meldes til kommunekontakt og DKS-administrasjonen.
- Husk å dele ut attester til kulturverter når de er ferdige med vervet. Dere finner mal på dette på våre hjemmesider. Gjør også gjerne litt stas på disse elevene.



I litteraturformidlingen **Novellemysteriet** brukes moderne teknologi for å åpne elevenes øyne for ny norsk litteratur. Novellemysteriet er utviklet av Lykkeland forlag i samarbeid med DKS Viken og Turnéorganisasjonen Hedemark (2020).  
Foto: Tanja Flaaten Steen



Foto av forestillingen **«Backbone»** av det australske kompaniet Gravity & Other Myths, et verdensledende fysiske teater som blander sirkus, dans og teater i sine spektakulære forestillinger. I forestillingen «Backbone» utforskes styrke. Hvor kommer den fra? og hvordan måles den? Foto: Hamish McComick





# Læreren

Lærerne er viktige rollemodeller for elevene i møte med kunst og kultur. Gjennom å informere og forberede elevene på hva de skal oppleve, legges det til rette for gode kunst- og kulturopplevelser.



Teaterforestillingen «Klovn og klang» ble vist som en del av tilrettelagtprogrammet vårt.  
Foto: Tanja Flaaten Steen (2019)

## Læreren

Læreren skal følge elevene til arrangementet og delta sammen med dem, vise engasjement og respekt. Det smitter.

Det utarbeides forslag til forarbeid og etterarbeid til de fleste kulturarrangementer som gir gode idéer til elevoppgaver. Se [www.denkulturelleskolesekken.no/viken](http://www.denkulturelleskolesekken.no/viken) for mer informasjon.

Mange av arrangementene foregår klassevis. Da er det læreren og ikke kulturkontaktens ansvar å følge opp. Læreren sørger for at elevene går klassevis og rolig inn i kulturarenaen, sitter sammen med sin klasse og sørger for at elevene ikke forstyrrer hverandre eller bruker mobil. Lærers bidrag er vesentlig for at DKS skal være en viktig ressurs i undervisningen i etterkant av besøket. Snakk om opplevelsene.

### Samtalen med elevene etter en DKS-opplevelse

Vi anbefaler å ha en samtale med elevene etter DKS-besøket. Slike samtaler er med på å utvikle barnas språklige bilder og det er viktig at de øver seg på å sette ord på det de har opplevd.

Elevene bør bli fortrolige med at vi bruker sansene nokså likt når vi har vært på et kulturarrangement men at tolkningene vi har etter en kunstopplevelse er helt forskjellige. Som lærer bør man legge til rette for individuelle tolkninger og få frem at det er helt greit at man har forskjellige oppfattelser av hva kunsten handler om og hva som fungerer godt og mindre godt.



I 2019 slapp Musikeren Sandra Kolstad sitt femte album **Burning Love** som tar for seg ulike former for traumatiske relasjoner. Konserten har samme tittel og er levende og engasjerende med et særegent elektronisk og visuelt uttrykk.

Foto: Line Møllerhaug

En tommel opp eller ned er egentlig uinteressant. Det dreier seg heller ikke om å komme frem til riktig svar. Det dreier seg om at elevene skal lære seg å tenke selvstendig og å lære seg å sette ord på det man har opplevd

Om dere lærere oppmuntrer barna til å stille spørsmål, til å undre seg, så øver man dem opp i kritisk og kreativ tenkning. Deres rolle som lærere i møte med kunst og kultur, er å åpne samtalerommene der elevenes refleksjonsevne stimuleres.



# Kulturvertene

Kulturverter er elever som har viktige arrangøroppgaver når skolen får DKS-besøk.



Foto: Jason Rosewell / unsplash.com

## Kulturvertene

Det å være kulturvert kan være en verdifull læringsprosess og arbeidserfaring for eleven. De får blant annet trening i praktisk tilrettelegging av kulturarrangementene, lærer å være vertskap, være artistansvarlig og om markedsføringstiltak. Kulturvertene ønsker ofte velkommen ved å presentere artisten/bandet for skolen. Våre erfaringer viser at skoler som har kulturverter opplever mer vellykkede DKS-arrangement.

Det kan være en god løsning å velge ut kulturvertene ved søknad. Da skapes engasjement og begeistring rundt vervet. Det kan være lurt å rekruttere kulturverter fra 6. trinn og la enkelte som ønsker det fortsette i 7. trinn. Da vil en del kompetanse bli videreført i kulturvertteamet. Det vil lette på jobben som kulturkontakt. Alle kulturverter kan få en attest etter endt verv. Se vår hjemmeside for mal dere kan fylle ut.

### Kulturvertkurs

Hver høst arrangerer DKS Viken kulturvertkurs. Elevene får en smakebit på arrangørfaget og lærer hvordan man lager gode rammer rundt arrangementene.

De fleste skoler har et arrangørteam som blir spesialister på å ta imot og legge til rette for konserter, forestillinger og kunstnerbesøk fra Den kulturelle skolesekken. Kursene er svært populære og elevene som deltar får servert lunsj i tillegg til crew t-skjorter, akkrediteringsbånd og masse kompetanse.

Mer informasjon om kursene finnes på [www.denkulturelleskolesekken.no/viken](http://www.denkulturelleskolesekken.no/viken)



# Kulturvertenes oppgaver

## Før et DKS-besøk

- Sette seg inn i artisten som skal komme på forhånd og det som skal skje under besøket. Se hjemmeside for informasjon.
- Informere medelever og lærere om at noe skal skje og markedsføre aktiviteten. Man kan for eksempel henge opp plakater, få lærer til å publisere informasjon på skolen infoskjermer, skrive på Facebook, Instagram eller SnapChat.
- Kulturvertene kan også presentere programmet for klassene. Da er det viktig å snakke høyt nok, kunne det man skal si og være entusiastisk.
- Gjøre klar rom der aktiviteten skal være.
- Forberede seg på å ønske artisten velkommen. Husk å si «tusen takk for besøket» når utøveren er ferdig.

## På arrangementsdagen

- Ha på kulturvertbånd, t-skjorter og møt gjestene utenfor skolen og ønsk velkommen til din skole. Gi et godt håndtrykk, ha øyekontakt og smil.
- Følg artistene til rommene de skal bruke. Vis også garderobes og toaletter. Kulturvertene må vite hvor strømmuttakene er.
- Tilby gjesten en kopp kaffe eller et glass vann.
- Hjelpe til med å bære utstyr som gjestene har med seg. Bærehjelp trengs ofte både før og etter besøket.
- Sørge for at telefoner, vifteanlegg og skoleklokker er slått av og at det ikke er «trafikk» inn og ut av lokalet. Sett gjerne opp lapp på døra.
- Stå i døra og ønsk publikum velkommen og vis de til plassene sine. Ved et hyggelig og ordnet innslipp sørger man for gode rammer for opplevelsen.
- Gjør avtale med kulturkontakt om hvem som skal presentere artisten/bandet for hele skolen og eventuelt hva som skal sies. Snakk høyt og tydelig og øv godt på forhånd. Husk å smile!
- Hjelpe til med å rydde lokalet etter at DKS-besøket er ferdig.



Sammen med kunstneren Anja Carr skal elevene i produksjonen **Donald Dolly flygeblad** være med å lage en performance. I klasserommet har hun på seg et kostyme av Donald og Dolly på en gang og diskusjonen om jenteting og gutteting er i gang. For kan Donald gå i rosa klær om han vil? Pilotgalleriet, Nitja senter for samtidskunst har produsert denne formidlingen (2020).





# Årshjul

## AUGUST

Sjekke at dato og tidspunkt som ble bekreftet før sommeren fortsatt passer og ikke krasjer med andre arrangement/aktiviteter på skolen. Få alle DKS-arrangementene inn i skolens årshjul og informér alle ansatte på skolen.

Det er lurt å samle alle DKS-arrangementene i ett dokument. Dette kan genereres fra vår hjemmeside. Legg det gjerne ut på skolens felles-sider (Sharepoint el.l) og heng det eventuelt opp på personalrommet.

Book aktuelle rom/gymsal på skolen og sørg for at lokalene utøverne skal benytte er ledige fra de ankommer til de reiser.

10. august spikres DKS-programmet. Utøvere har bindende kontrakter, så endringer av datoer blir svært vanskelig etter dette.

Husk påmeldinger til høstens arrangementer og nettverkssamlinger. For mer informasjon, se hjemmesiden til DKS.

## AUGUST/SEPTEMBER

Kulturverter bør velges. Sørg for å ha nok Kulturvertbånd og -kort. Ved behov for flere, kontakt DKS Viken.

## SEPTEMBER/OKTOBER

Kulturvertkurs – her lærer kulturvertene hvordan de skal gjennomføre et godt kulturarrangement.

## MARS

Riktig informasjon om skolens timeplaner og kontaktinfo må meldes inn for neste skoleår. Dette er fordi turneene legges på dette tidspunktet.



Denne tegningen heter «Frykt» (2020) og er fra formidlingen **Hva forteller tegningen?** Hvor elevene møter illustratør og avistegner Egil Nyhus. De se på ulike tegninger og har en samtale om ulike tolkninger. Egil viser elevene noen bra tegnetips. Illustrasjon: Egil Nyhus.

## JUNI

Så snart skolens årsplaner er klare, send inn datoer for «annerledesdager», leirskole, arbeidsuke, svømmeundervisning, skidager etc. Dette skal sendes til DKS Viken og kommunekontakten.

1. juni blir første utkast til turnéplaner publisert og kulturkontaktene får en e-post om dette. Dersom dere ser at det blir nødvendig å flytte et tildelt DKS-besøk, må turnéansvarlig i DKS Viken kontaktes snarest.

Del ut attester til kulturverter som er ferdig med vervet og gjør gjerne litt stas på dem.

# Evaluering & deling av erfaringer

## Evaluering

I etterkant av hvert enkelt DKS-besøk sendes en automatisk e-post til skolene (til kulturkontakt) med en lenke til et enkelt evalueringsskjema. Dette ber vi om at dere svarer på, eventuelt sender til andre lærere som har bedre forutsetning til å gi en evaluering av DKS-besøket.

Tilbakemeldinger er viktige for oss slik at vi kan utvikle oss til det beste for dere og elevene, så ris og ros tas imot med stor takk. I tillegg er det selvfølgelig alltid anledning til å sende oss en e-post.

## Nettverkssamlinger og kulturkontaktmøter

Hvert år arrangerer DKS Viken nettverkssamlinger, fysisk og digitalt. Dette er relevante faglige samlinger for alle som jobber med DKS i Viken. Her lanseres programmet for kommende skoleår, og vi deler erfaringer og bygger nettverk og diskuterer faglige relevante temaer.

Kulturkontaktmøter er møter som avholdes av kommunen og hvor alle kulturkontaktene på skolene inviteres. Disse møtene bør fungere som dialogmøter, hvor det utveksles erfaringer.

## Kommunenes DKS-tilbud

I tillegg til det årlige tilbudet fra DKS Viken har alle kommunene sitt eget lokale DKS-tilbud. Her sikres det at elevene blir kjent med sine lokale kunst- og kulturinstitusjoner. Alle kommuner har en kommunekontakt som kan kontaktes hvis dere ønsker å vite mer om det lokale DKS-tilbudet.

## Nyttige nettsider

### DKS Viken

denkulturelleskolesekken.no/viken

### Kulturtanken

kulturtanken.no

### Om kunst for barn og unge

periskop.no



## Kontaktinformasjon

### **Enhetsleder formidling / DKS Viken**

Lill Carin Jacobsen  
995 76 447  
lillj@viken.no

### **Turnéansvarlig / område midt**

Ida Hasund  
404 92 913  
idaha@viken.no

### **Turnéansvarlig / område øst**

José Leguina  
922 40 493  
josel@viken.no

### **Turnéansvarlig / område vest**

Thomas André Fritsø  
975 28 544  
thomasfr@viken.no